#tuitsdecultura

Ho veus, enfoques, fas la foto i apareix aquesta meravella. Món rural. Vies verdes. El meu país. https://www.instagram.com/p/BZGvSK_nrdg/

@@MVilallonga
Mariàngela Vilallonga Filòloga

Los maestros siempre quedan!! #MariaCallas 40 años sin ti.

@sarabaras
Sara Baras Bailaora

Y a modo de despedida, Harry Dean Stanton cantando "Red River Valley" en Twin Peaks https://youtu.be/ame5L8HJ6i0 vía @YouTube

@sanadrianfever
Javier Pérez Andújar Escriptor

Que algú em digui que no soc l'única que no ha mirat ni un episodi de *Merlí*.

@LauraBenito
Laura Benito Escriptora

TEERAPAT SEEDAFONG / EYEEM / GETTY

digitals. Els hem de corregir des del mateix llenguatge que ells coneixen: la tauleta, l'ordinador... ", proposa la fundadora de la plataforma en línia creada per combatre les faltes d'ortografia.

I si es dona per bo que l'ortografia va néixer com a necessitat per corregir les desviacions produïdes entre els fonemes i les lletres en les llengües que van adoptar l'alfabet llatí, aleshores podríem concloure que l'ortografia ha estat el preu a pagar per haver conservat intacte aquest alfabet llatí durant segles. En aquest sentit, el que va costar segles de consolidació es pot enfonsar la pròxima dècada, apunta Virginia Ricoy.

La popularització d'alguns serveis de missatgeria instantània i les percepció de les xarxes socials com un espai de lleure i diversió "ha relaxat alguns comportaments pel que fa a l'ortografia. Fonamentalment perquè s'associen a un registre oral i informal", reconeix la directora de la Institució de les Lletres Catalanes.

"I, magrat que no s'ha de posar el crit al cel, tampoc no podem canviar-ho tot a cada segon. Les normes ortogràfiques, òbviament, són convencions. I, per tant, modificables en funció de criteris que evolucionen i s'adapten al signe dels temps", conclou Laura Borràs, que creu que la solució a la laxitud adolescent és ensenyar-los que l'ortografia és cosa de respecte i amor a la llengua. "Serveix per entendre'ns. Un simple punt, una coma, poden canviar completament el sentit d'una frase. L'ortografia és necessària per conviure".

Què contestaria el president de l'Institut d'Estudis Catalans a un adolescent que li digués: "L'ortografia no em serveix per a res"? "L'ortografia et serveix igual que la filosofia (i segur que t'agrada *Merlí*), que la física atòmica (i segur que fas servir un iPhone) i que la biologia (i segur que saps de què va tot això de l'amor, el sexe...)", diu.●

Davant de pe i be s'escriu ema

ANÀLISI

Magí Camps

L'ortografia és una convenció –una norma o pràctica acceptada per tradició– que els parlants d'una llengua es donen per posar per escrit allò que diuen i que una institució lingüística beneeix. Quan la humanitat es va trobar amb la necessitat d'estampar d'alguna manera allò que només tenia forma oral, fa més de cinc mil anys, els sumeris van començar a fer servir una primera escriptura cuneïforme, feta a cops de tascó sobre tauletes d'argila. Els egipcis van optar pels jeroglífics –dibuixos que representen conceptes–, mentre que, al cap de mil anys, els grecs van fixar el sistema fonètic: lletres que representen sons. Així, com que la desembocadura dels rius mediterranis, com ara el Nil, formava un delta que tenia forma triangular, algú es va empescar que el so de la *de* de delta i la lletra que el representés fos un triangle i es digués, justament, delta.

Avui, el món occidental funciona amb alfabets fonètics a partir de l'abecedari llatí, hereu del grec (com el ciríl·lic), tot i que cada llengua aplica les lletres segons la seva tradició. En alguns casos es manté l'etimologia, com passa amb les hacs mudes de les llengües romàniques llevat de l'italià (en la llengua transalpina escriuen *ipotesi* i, com que és una convenció, no passa res). Encara hi ha llengües que mantenen la *ph* en mots com *philosophy*, com fa l'anglès en record de l'origen grec del mot, mentre que les llengües romàniques van substituir aquesta *ph* per una *f*. Cada llengua evoluciona al seu ritme.

> Ara les tauletes d'argila s'han convertit en tauletes electròniques i telèfons intel·ligents

També cal tenir en compte la varietat de fonemes que té cada una. El castellà, per exemple, per influència del substrat basc, és una llengua amb menys sons vocàlics (cinc) que el català (vuit) o el francès (una desena). Això fa que l'ortografia d'aquestes dues llengües sigui més complexa que no pas la castellana. Tot i així, igual que l'alemany, són llengües amb una ortografia força propera a la fonètica i, per tant, que en facilita l'escriptura. L'anglès, en canvi, segueix una convenció que aviat deixarà de ser-ho perquè cada vegada més la fonètica i l'ortografia van per camins diferents. Fixeu-vos que quan escrivim en català podem dubtar davant d'una be alta o una ve baixa, o entre una ce i una essa. En canvi, en anglès dubten per cada lletra i no pregunten si un mot s'escriu amb ge o amb jota, demanen per totes les lletres del mot: "How do you spell it?" (com es lletreja?).

Ara les tauletes d'argila s'han convertit en tauletes electròniques i telèfons intel·ligents, que incorporen assistents ortogràfics i textos predictius i, tot i així, segons alguns, no havíem escrit mai tan malament. Les màquines ajuden, però al final és la persona qui ha de discernir si allò és correcte o no. Potser sí que escrivim pitjor, però és evident que, tard o d'hora, aquesta simplificació que comporta l'ortografia immediata acabarà afectant i modificant la convenció actual. Al segle XIX alguns es van estirar els cabells quan la filosofia va perdre la *ph*. Avui, els rebesnets d'aquells indignats també se'ls estiren quan els diuen que *adeu* ja no porta accent. I la vida i l'ortografia continuen.●